

Kar se vidi na zunaj, je le vrh ledene gore

Nasilje v družini S projektom POND za primernejšo zdravstveno obravnavo žrtev

LJUBLJANA – Nasilje v družini je tako družbeni kot javnozdravstveni problem, ki je pogosto tabuiziran. Stik z zdravstveno službo je pogosto prva priložnost, da žrtev dobi pomoč. Prav temu, da bi zdravstveno osebje usvojilo večšine v prepoznavi in obravnavi nasilja, je namenjen projekt POND.

BARBARA HOČEVAR

»Zdravniki družinske medicine se zanesljivo pogosteje srečujemo z žrtvami in povzročitelji nasilja v družini, kot to sami vemo. Globalne statistike Svetovne zdravstvene organizacije (WHO) kažejo, da je v povprečju kar vsaka tretja ženska žrtev nasilja. Umori žensk se večinoma zgodijo med štirimi stenami doma,« je opisala dr. Nena Kopčar Guček, specialistka družinske medicine in ena od sodelavk pri projektu Prepoznavna in obravnava žrtev nasilja v družini. V okviru zdravstvene dejavnosti (POND) je potekal od lanskega februarja, končal pa se bo danes s strokovno konferenco.

Izvedla ga je ekipa predstavnikov Družbenomedicinskega inštituta ZRC SAZU pod vodstvom dr. Lilijane Šprah, Zdravniške zbornice Slovenije, nevladne organizacije Emma in Centra za socialno delo Maribor, sredstva pa so dobili od Norveškega finančnega mehaniz-

ma. Eden izmed ciljev je bilo povečanje kompetenc zdravstvenega osebja za prepoznavo in obravnavo žrtev nasilja v družini. Med drugim so vzpostavili izobraževalne platforme na spletni strani, izdali priročnik s smernicami in pripravili 20 izobraževanj, na katerih je sodelovalo več kot 2200 zaposlenih v zdravstvu.

»Zakaj je odkrivanje žrtev tak izziv? Ker so ovire na obeh straneh, na strani žrtve in na strani zdravstvenega delavca. V raziskavi, ki smo jo delali na katedri za družinsko medicino, se je pokazalo, da se zdravniki zavedajo pomena odkrivanja nasilja, nimajo pa dobrih orodij, pogrešajo znanje iz besednega in nebesednega komuniciranja. Ne poznajo dovolj zakonodaje, hkrati pa niso povsem jasno opredeljene in razmejene kompetence služb, ki se ukvarjajo z nasiljem,« je strnila Nena Kopčar Guček.

Pravi, da zdravniki včasih ne prepoznajo skritih znakov: »To, kar se vidi na zunaj – zlomljen nos, modrice, sledovi ugasnjenih cigaret, opraskanine po obrazu ali trupu, poškodbe, ki so zelo neskladne z opisom, kako naj bi nastale – je samo vrh ledene gore. Znana so zdravstvena stanja, ki kažejo na nasilje v družini, in niso specifična – recimo glavoboli, nespečnost, anksioznost, panični napadi, motnje prebave, ponavljajoče

se infekcije sečil ali rodil. Pozorni moramo biti tudi, ko se nekdo oglašja pri zdravniku zelo pogosto, a z nespecifičnimi težavami.«

Tako žrtve kot zdravnike pogosto hromi občutek nemoči. »Pri raziskavah smo pogosto naleteli na stališče, da ni mogoče nič spremeniti. A se je treba zavedati, da nasilje ni neogibno. Vsi smo zavezani k temu, da ga poskusimo preprečiti. Nemoč, ki jo čutimo zdravstveni delavci, pa je v tem, da se žrtev mora odločiti sama. Čeprav znamo pomagati, ne moremo nič, dokler se ona ne odloči, da bo izstopila iz kroga nasilja. Lahko ji le stojimo ob strani. Hipokratova prisega nas zavezuje k pacientovi avtonomnosti. Pri polnoletnih žrtvah – če poškodbe niso kazensko pregonljive – lahko žrtev zahteva, da dejanja ne prijavimo. V nobenem primeru pa ne smemo dajati vrednostnih sodb, ampak moramo imeti skrajno empatičen in strokoven pristop,« je razložila sogovornica.

77

odstotkov zdravnikov, ki so sodelovali v raziskavi, se je pri svojem delu srečalo s primeri nasilja v družini